

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi A.S. i M.L.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 1949/23,

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 września 2025 r.:

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1949/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje A.S. i M.L. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężne w kwotach po 5000 (pięć tysięcy) złotych za okres od 10 maja 2021 r. do 23 września 2025 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałej części;**
- 4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz A.S. i M.L. kwotę 400 (czterysta) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na A.S. i M.L. kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie**

**tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia
zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

Leszek Bosek Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Skargą datowaną na 16 maja 2025 r. A.S. i M.L., zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli o: (1) stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt VI ACa 1949/23 zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, nastąpiła przewlekłość postępowania, (2) zlecenie Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego z powodów kwoty 5000 zł, (4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący wskazali, że postępowanie w sprawie prowadzonej przez Sąd I instancji rozpoczęło się 14 maja 2021 r. (data rejestracji) i zakończyło się w dniu 18 stycznia 2023 r. Pomimo złożenia przez pozwanego w dniu 21 lutego 2023 r. apelacji od wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, w sprawie dotychczas nie doszło do doręczenia odpisu apelacji pełnomocnikowi powodów oraz do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej. Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu II instancji w dniu 29 czerwca 2023 r., zaś stan bezczynności Sądu trwa 23 miesiące. Pomimo złożenia stosownych wniosków oraz ponagleń Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podjął żadnych czynności w sprawie. Skarżący ponadto wskazali, że przedmiot postępowania stanowią roszczenia dot. umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej (CHF). W ich opinii ten rodzaj postępowania odznacza się swoim „szablonowym” charakterem, a zatem problematyka sprawy nie stanowi dla Sądu II instancji *novum*. W konsekwencji – w ocenie skarżących – zwłoki, której dopuszcza się Sąd, nie można uznać za uzasadnioną.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w odpowiedzi na skargę z 3 września 2025 r., zgłosił swój udział w sprawie oraz wnioś o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie którego nie wyznaczono terminu posiedzenia, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że postępowanie zainicjowane zostało złożeniem przez skarżących pozwu w dniu 10 maja 2021 r. do Sądu I instancji, który wyrok w sprawie wydał 18 stycznia 2023 r., uwzględniając powództwo w przeważającej części. Postępowanie przed Sądem Okręgowym od wniesienia pozwu do dnia wydania wyroku trwało 1 rok, 8 miesięcy i 8 dni. Apelacja pozwanego wpłynęła do Sądu I instancji 21 lutego 2023 r. i wraz z aktami sprawy przedstawiona została Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie 29 czerwca 2023 r. Prosta czynność przekazania akt trwała 4 miesiące i 8 dni. W dniu 30 czerwca sprawę zarejestrowano w repertorium ACa i przydzielono jej sędziego referenta. W dniu 14 lipca 2023 r. do sprawy wpłynęło pismo pozwanego ze zgłoszeniem zarzutu zatrzymania. W dniu 26 lipca 2023 r. do stron wysłano zawiadomienia o składzie orzekającym. Następnego dnia do akt sprawy podłożono replikę powodów na pismo pozwanego z zarzutem zatrzymania, które wpłynęło 21 lipca 2023 r. Pismami z 18 września 2023 r., 26 września 2023 r., 30 października 2023 r., pełnomocnik powodów bezskutecznie zwracał się do Sądu

Apelacyjnego w Warszawie o podjęcie czynności w sprawie. Również w dniu 30 października 2023 r. do akt sprawy podłożono pismo (k. 504), które pochodziło od innych stron. Sędzia referent, dekretując pismo 30 listopada 2023 r., nie zwróciła uwagi, że pismo nie dotyczy sprawy i zarządziła dołączenie go do akt, zamiast wyłączenia oraz przekazania do właściwych akt. W dniu 14 grudnia 2023 r. do pełnomocnika powodów, bez jakiegokolwiek zarządzenia, wysłano pismo informujące, że sprawa zostanie rozpoznana zgodnie z kolejnością wpływu. Pismem z 15 stycznia 2024 r. powodowie ponownie zwrócili się o podjęcie w sprawie czynności. 30 stycznia 2024 r. udzielono powodom odpowiedzi, że sprawa nie należy do kategorii pilnych, oczekuje na kontrolę formalną, zaś w przypadku stwierdzenia, że apelacja wolna jest od wad, jej odpis zostanie doręczony pełnomocnikowi powodów. Pismem z 17 czerwca 2024 r. powodowie kolejny raz zwrócili się o podjęcie w sprawie czynności. Uczynili to także pismami z 16 października 2024 r., 4 grudnia 2024 r. oraz 14 stycznia 2025 r. Kontroli formalnej apelacji dokonano 14 maja 2025 r., tj. 1 rok, 10 miesięcy i 15 dni od daty wpływu akt z apelacją, wzywając zarazem pozwanego do sprecyzowania wartości przedmiotu zaskarżenia pod rygorem jej sprawdzenia. Pismem z 15 maja 2025 r. powodowie kolejny raz zwrócili się o podjęcie w sprawie czynności. 23 czerwca 2025 r. pozwany sprecyzował wartość przedmiotu zaskarżenia. Zarządzeniem z 11 lipca 2025 r. ustalono opłatę od pozwu, doręczono powodom odpis apelacji pozwanego, jak również skierowano sprawę do wyznaczenia terminu rozprawy podkreślając, iż jest pilna. W dniu 15 lipca 2025 r. termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono na 12 grudnia 2025 r., tj. 2 lata i 16 dni po wpływie apelacji do Sądu II instancji. Łączny czas trwania postępowania w obu instancjach do czasu wyznaczenia rozprawy apelacyjnej wynosi 4 lata, 2 miesiące i 5 dni.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania. Sąd II instancji kontroli formalnej apelacji dokonał 1 rok, 10 miesięcy i 15 dni po jej wpływie. Termin rozprawy wyznaczony zaś został 2 lata i 16 dni po wpływie apelacji do Sądu II instancji. W tym czasie Sąd w zasadzie nie podejmował jakichkolwiek czynności zmierzających

do rozpoznania sprawy. Sprawa dla Sądu Apelacyjnego nie była do dnia wniesienia skargi na przewlekłość pilna, taką stała się w obliczu możliwości stwierdzenia przewlekłości postępowania i dopiero wówczas wyznaczono termin posiedzenia.

5. Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzecniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia – jak w przedmiotowej sprawie – że przewlekłość postępowania nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). Dodać też należy, że uczestnik postępowania nie powiązał ww. problemów sądownictwa z niniejszą sprawą. Z kolei wszywanie pism z opóźnieniem, brak kontroli nad tym, czy pisma faktycznie dotyczą sprawy, dokonanie kontroli formalnej sprawy po prawie dwóch latach, jak również wyznaczenie posiedzenia po wpływie skargi na przewlekłość i określenie wówczas sprawy jako pilnej, prowadzi do wniosku, iż czynności w sprawie nie tylko nie sprzyjały sprawności postępowania, ale wpłynęły negatywnie na czas jego trwania.

6. Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, wobec wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej, zbędne stało się zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcia odpowiednich czynności.

7. Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania

skarżących o przyznanie na ich rzecz kwot po 5000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Biorąc pod uwagę skalę i rodzaj uchybień Sądu Apelacyjnego w Warszawie, jak również stosunek do stron postępowania i pominięcie wniosków strony powodowej o przyspieszenie rozpoznania sprawy, mając na względzie jej nieskomplikowany charakter, Sąd Najwyższy uwzględnił w całości wniosek skarżących o przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sum pieniężnych po 5000 złotych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 kwietnia 2025 r., I NSP 96/25).

8. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1-2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 3.

9. Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 4 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

10. O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt. 5 postanowienia orzekł na podstawie na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 u.s.p.p. w zw. z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.).

Leszek Bosek Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[SOP]